

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Львівської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Львівської області в III кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Львівської області у III кварталі 2023 року свідчать, що на тлі стабільного функціонування енергосистеми респонденти продовжують очікувати зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – 5.3% (у попередньому кварталі – 26.3%) (графік 1). У цілому по Україні – 9.8%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 58.3% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 15.0% (у попередньому опитуванні – 55.3%), у цілому по Україні – 52.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати військові дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** частка респондентів, які очікують знецінення гривні відносно долара США, становить 78.9% (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 72.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 7.9% (як у попередньому кварталі). У цілому по Україні – 6.0% (таблиця). Найоптимістичніші очікування були в респондентів транспорту та зв'язку (28.6%);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках:** баланси відповідей – 13.2% та 17.6% відповідно (у попередньому кварталі – 18.4% та 20.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 16.8% та 10.6% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 2.7% та 18.9% відповідно (у попередньому кварталі – 5.7% та 18.9% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 2.2% та 8.8% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 10.8% (у II кварталі 2023 року – «мінус» 5.3%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 7.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують/продають підприємства, високими темпами:** баланси відповідей – 89.5% і 67.6% відповідно (у попередньому кварталі – 86.8% і 51.4% відповідно) (графік 6). Найбільше зростання цін на продукцію власного виробництва прогнозують респонденти підприємств добувної промисловості та торгівлі (по 100.0%). На думку опитуваних, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 61.1% (у II кварталі 2023 року – 65.8%). Водночас респонденти області очікують зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника **нижчими темпами:** баланс відповідей – 45.9% (у попередньому кварталі – 60.5%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств збільшувати виробництво, респонденти називають військові дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

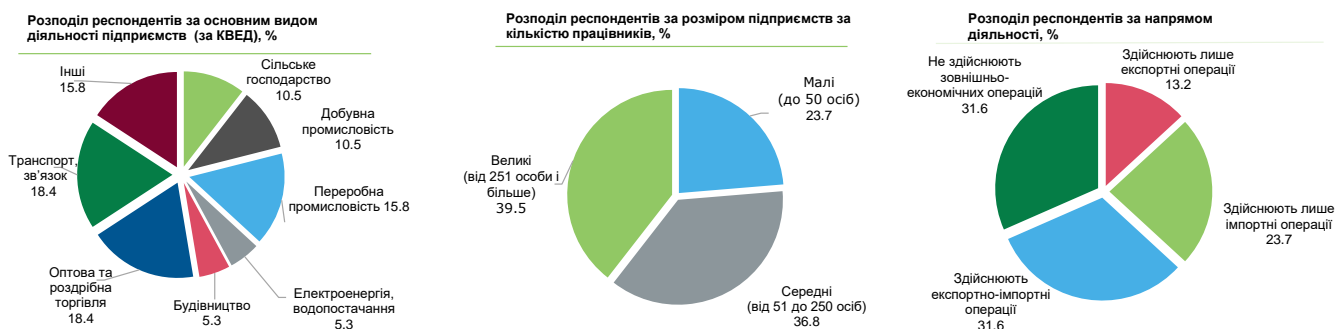
Очікування щодо збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом **послабилися** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (42.1% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

91.9% респондентів області зазначають, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

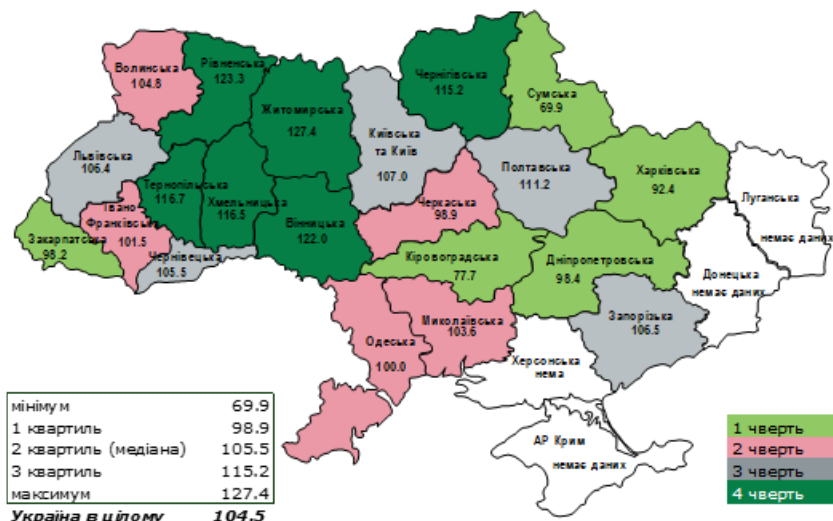
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** поліпшився та оцінюється як **добрий:** баланс відповідей – 2.6% (у II кварталі 2023 року – «мінус» 13.2%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у II кварталі 2023 року – 4.3%);
- **ресурси виробничих потужностей достатні, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – 5.6% (у II кварталі 2023 року – 10.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 липня – 24 серпня 2023 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Львівської області щодо ділової активності (за складовими)

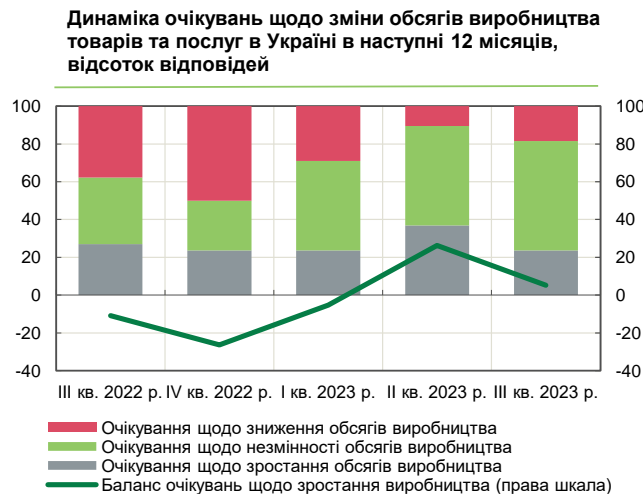
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-8.1	-2.7	16.2	7.9	7.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-2.7	0.0	16.2	18.4	13.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-19.4	-31.4	-8.6	5.7	2.7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-13.5	2.8	10.8	18.9	18.9
кількості працівників	-7.9	2.6	-2.6	-5.3	-10.8

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

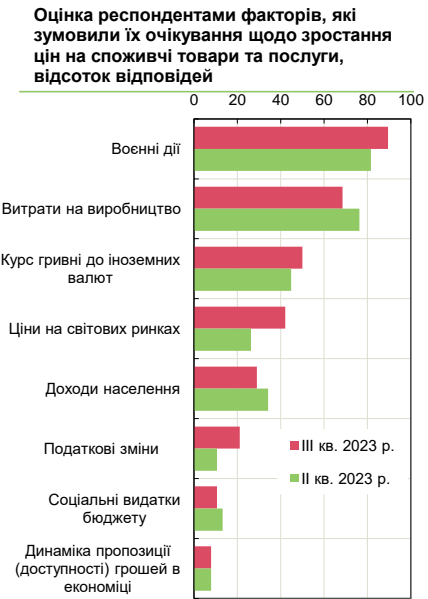
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

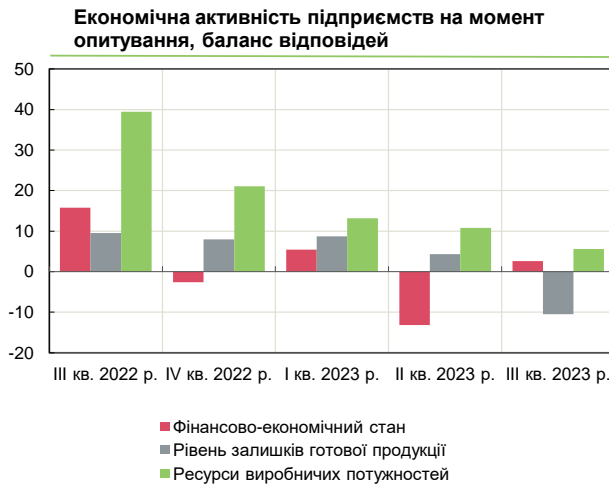
Графік 1

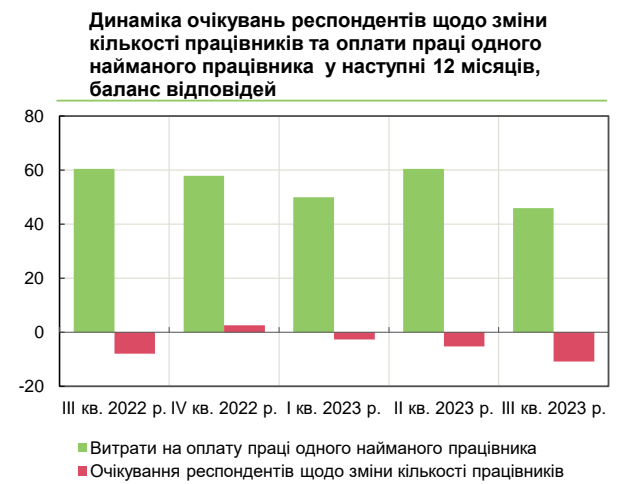
Графік 2

Графік 3

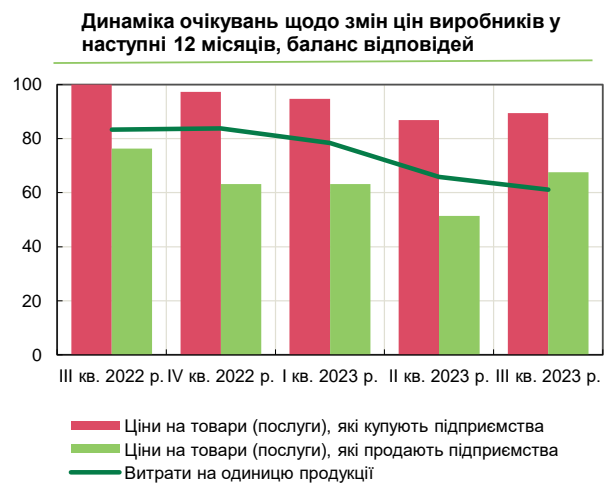
Графік 4

Графік 5

Графік 6

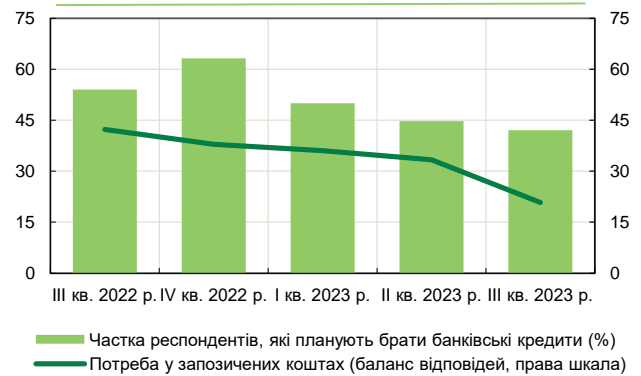
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

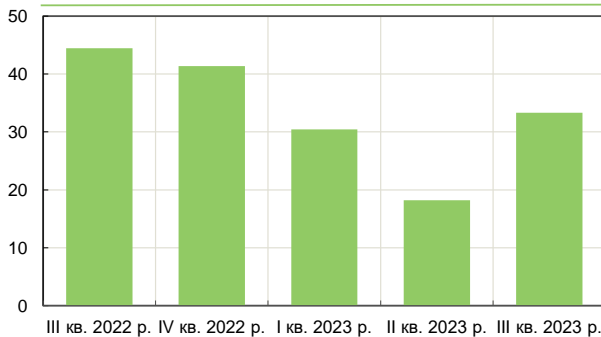
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

